

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। अश्विनौ। त्रिष्टुप्।

अतारिष्म तमसस्पा रमस्य प्रति स्तोमं देवयन्तो दधानाः।

पुरुदंसा पुरुतमा पुराजामर्त्या हवते अश्विना गीः ॥ ७.०७३.०१

स्तोमम्- मन्त्रम्। दधानाः- धारयन्तः। देवयन्तः- देवकामाः। तमसः- अन्धकारस्य अज्ञानस्य। पारम्। अतारिष्म- तीर्णा वयम्। पुरुदंसा- प्रभूतदर्शनौ। पुरुतमा- प्रभूततमौ। पुराजा- बहुषु जातौ। अमर्त्या- अमरौ। अश्विना- अश्विनौ। गीः। हवते- आह्वयति ॥१॥

न्यु प्रियो मनुषः सादि होता नासत्या यो यजते वन्दते च।

अश्रीतं मध्वो अश्विना उपाक आ वा वोचे विदथेषु प्रयस्वान् ॥ ७.०७३.०२

यः। यजते- पूजयति। वन्दते- स्तौति। च। स प्रियः। मनुषः- मनुष्यः। होता- देवाह्वाता। नि सादि- निषण्णो भवति। नासत्या- सत्यस्वरूपौ। अश्विना- हे प्राणेशानशक्तिभूतौ। उपाके- अन्तिके। मध्वः- मधुरं रसम्। अश्रीतम्- अनुभवतम्। वाम्- युवाम्। विदथेषु- यज्ञेषु। प्रयस्वान्- हव्यवान्। आ- आभिमुख्येन। वोचे- ब्रवीमि ॥२॥

अहेम यज्ञं पथामुराणा इमां सुवृक्तिं वृषणा जुषेथाम्।

श्रुष्टीवेव प्रेषितो वामबोधि प्रति स्तोमैर्जरमाणो वसिष्ठः ॥ ७.०७३.०३

उराणाः- विस्तारभावनां कुर्वाणाः। पथाम्- पतताम्। यज्ञम्। अहेम- वधयेम। इमाम्- एताम्। सुवृक्तिम्- शोभनवाचम्। वृषणा- वर्षकौ। जुषेथाम्- सेवेथाम्। स्तोमैः- मन्त्रैः। जरमाणः- स्तुवन्। वसिष्ठः- ऋषिः। प्रेषितः। श्रुष्टीवेव- क्षिप्रगन्ता दूत इव। वाम्- युवाम्। अबोधि- जानाति ॥३॥

उप त्या वही गमतो विशं नो रक्षोहणा सम्भृता वीळुपाणी।

समन्धास्यग्मत मत्सराणि मा नो मर्धिष्टमा गतं शिवेन ॥ ७.०७३.०४

त्या- तौ । वही- वोढारौ । नः- अस्माकम् । विशः- प्रजाः प्रति । उप गमतः- आगच्छतः ।
रक्षोहणा- रक्षोघ्नौ । सम्भृता- सम्यक् धृतौ । वीळुपाणी- दृढबाहू । मत्सराणि- तृप्तिकरान् ।
अन्धांसि- रसान् । सं अगमत- प्रत्यागच्छतम् । नः- अस्मान् । मा । मर्धिष्टम्- हिंस्तम् । शिवेन-
मङ्गलेन । आ गतम्- आगच्छतम् ॥४॥

आ पश्चात्तान्नासत्या पुरस्तादाश्विना यातमधरादुदक्तात् ।

आ विश्वतः पाञ्चजन्येन राया यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०७३.०५

पूर्व व्याख्यातम् (७.०७२.०५)

Dr. Rangraji